

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БАТУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ШОТА РУСТАВЕЛІ
БАТУМСЬКИЙ УЧБОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАВІГАЦІЇ
УНІВЕРСИТЕТ МІЛТОНА ФРИДМАНА
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-ТЕХНОЛОГІЙ**

**MILTON
FRIEDMAN
EGYETEM**

МАТЕРІАЛИ

**ХІІ Міжнародної науково-практичної конференції
«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ»**

**Київ,
10-11 листопада 2022**

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
NATIONAL AVIATION UNIVERSITY
BATUMI SHOTA RUSTAVELI STATE UNIVERSITY
BATUMI NAVIGATION TEACHING UNIVERSITY
MILTON FRIEDMAN UNIVERSITY
STATE BIOTECHNOLOGICAL UNIVERSITY
FACULTY OF ECONOMICS AND BUSINESS-ADMINISTRATION
DEPARTMENT OF ECONOMICS AND BUSINESS-TECHNOLOGIES**

**MILTON
FRIEDMAN
EGYETEM**

**ABSTRACTS OF
XII International scientific-practical conference
«MODERN PROBLEMS OF ECONOMY AND
BUSINESS»**

**Kyiv
10-11 November 2022**

Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми економіки та бізнесу». 10-11 листопада 2022 р. К.: НАУ, 2022. 274 с.

Матеріали науково-практичної конференції містять короткий зміст доповідей науково-дослідних робіт теоретичного, методологічного та прикладного характеру які стосуються розробки та впровадження новітніх принципів, методів та моделей в системі управління розвитком економіки, а також застосування підходів, механізмів й інструментарію у вирішенні проблем і визначення трендів розвитку бізнесу задля підвищення якості прийнятих управлінських рішень в контексті сучасних проблем та протиріч глобалізації, моделювання складних систем різної природи, що забезпечує конкурентоспроможність суспільства та бізнесу у міжнародному цифровому просторі та за умов євроінтеграції.

Розраховані на широке коло фахівців, здобувачів вищої освіти та викладачів.

Головний редактор:

Сергій Смерічевський, д.е.н., професор, декан факультету економіки на бізнес-адміністрування, Національний авіаційний університет.

Заступник головного редактора:

Оксана Чумак, д.е.н., доцент, завідувач кафедри економіки та бізнес-технологій, Національний авіаційний університет.

Члени редакційної колегії:

Peter Szatmari, Doctor of science, Associate Professor, Vice-Rector for General Affairs and Public Repaltins, Milton Friedman University;

Octavian Ţicu, PhD History, Faculty of International Relations, Associate Professor, Political Sciences and Journalism Free International University of Moldova;

Іван Драган, д. з держ. упр., професор, завідувач кафедри права та правоохоронної діяльності, Державний університет «Житомирська політехніка»;

Наталія Кащена, д.е.н., прфесор, завідувач кафедри обліку, аудиту та оподаткування, Державний біотехнологічний університет;

Ілля Савченко, к. з держ.упр., доцент, в.о. директора ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж, Державний торговельно-економічний університет;

Ганна Мирошниченко, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та бізнес-технологій, Національний авіаційний університет.

Юлія Штик, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та бізнес-технологій, Національний авіаційний університет.

Рекомендовано до друку Вченою радою Факультету економіки та бізнес-адміністрування Національного авіаційного університету (протокол № 12 від 13 грудня 2022 року).

Матеріали публікуються у авторській редакції, мовою оригіналу. Автори несуть відповідальність за зміст і достовірність поданих матеріалів.

©Національний авіаційний університет, 2022

ЗМІСТ

	стор.
СЕКЦІЯ 1. ЕКОНОМІКА ТА БІЗНЕС: ВЗАЄМОБУМОВЛЕНІСТЬ І ТРЕНДИ РОЗВИТКУ	
MYROSHNYCHENKO G., LIAKHOR S. ECONOMIC METHODS OF MINIMIZING BUSINESS RISKS	11
LYTVYN O., SAVYTSKA M. ONLINE PURCHASES THROUGH DANISH CUSTOMS	13
NAZARENKO O. MACROECONOMIC POLICY IN UKRAINE	15
БУГЛАК Г. В. ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР	16
ВАСИЛЕВСЬКИЙ В. О. АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЗБУТОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	19
ГАЛАВСЬКА Г. О. СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	21
ІСАЄВА А.В. ЩОДО ОСНОВНИХ ЗАСАД ФУНКЦІОНУВАННЯ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	23
КОВАЛЕНКО Н. В. ЛУКАШЕНКО А. М. ОРГАНІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ТРАНСПОРТНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ	26
КОВАЛЕНКО Н.В., РЯБИКІНА А.О. МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА ФОРМУВАННЯ СИСТЕМ МОТИВАЦІЇ	28
КОВАЛЬЧУК А. М. ВПЛИВ ВІЙСЬКОВОГО КОНФЛІКТУ В УКРАЇНІ НА ТОРГІВЛЮ ТА ДОХОДИ КРАЇН, ЩО РОХВИВАЮТЬСЯ	32
КОВАЛЬЧУК А. М., ПАНЧОШНА Т. М. СУЧАСНІ АСПЕКТИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ	35
КОВПІК В. В. СУЧАСНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ БРЕНД-МЕНЕДЖМЕНТУ	37
КОЛЕСНИК М. В., ЧЕРНИШОВА Т.В. РИНКОВА ІНФРАСТРУКТУРА В ПРИЗМІ БІЗНЕС-ЕКОСИСТЕМИ ЯК ФАКТОР ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	39
КУНДАС Н.О. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	41
ЛЕВКІНА Р. В., КОТКО Я. М., ЛЕВКІН А. В. СОЦІАЛІЗАЦІЯ СУБ'ЄКТІВ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ: ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ	44
ЛЕВЧЕНКО І. В. СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ВИРОБНИЦТВО ТА ЗБУТ В УМОВАХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ЗМІН	47

ЛИТВИН О. Є МАКРОЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ В КРАЇНАХ ЄС ВІД ВІЙНИ В УКРАЇНІ	49
МІНОЧКІНА О. М. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В СИСТЕМІ ДРАЙВЕРІВ ЕКОНОМІКИ ЗНАТЬ	52
ОЛЕКСІЄНКО Б. М. ПОКРАЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ У СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	57
РУСНЯК Я. Р. БРЕНДИНГ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ ЯК ЗАСІБ ГЛОБАЛЬНОЇ МАРКЕТИНГОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ	60
САВЧЕНКО І. Г. МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ СЕРЕДНЬОГО КЛАСУ – РЕЗУЛЬТАТ СПІВПРАЦІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, БІЗНЕС-СТРУКТУР ТА ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	63
ТЕРЕЩЕНКО Е. Ю., КОЛОМІЄЦЬ Т. О. ВПЛИВ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ НА РОЗВИТОК БІЗНЕСУ	66
ШЕВЧУК Є.В. ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК ПРОЕКТНОЇ КОМАНДИ В СИСТЕМІ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	69
ЮЩУК К.С. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	73

СЕКЦІЯ 2. ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ТРЕНДИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

BANK D. DIGITAL ECONOMY IN INDIA	77
SIMANOVA A., NIKOLAIEENKO A. NATIONAL IT MARKET DURING THE WAR	79
АБЛАМСЬКА В.М. ЦИФРОВИЙ РОЗВИТОК МЕНЕДЖМЕНТУ	80
КАСЬЯНОВА Н.В., БІЛИЧЕНКО М.М. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	85
КАСЬЯНОВА Н.В., ЯНКОВСЬКА Я.Р. ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	88
МАКСИМЕНКО Ж.В., ГРИМАК Є.Р. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА	91
НЕКЛЮДОВА М.О. ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	93
ПИЛИПЕНКО В.М. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ТЕХНОЛОГІЙ В ЕКОНОМІЦІ	95
ФЕДЧИК Т.А.	

ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕСУ	97
ЧАЛА К.Ю.	
POWER BI – ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ТА АНАЛІЗУ ДАНИХ	100
ЧЕРНИШОВ О. Ю., ПАВЛОВСЬКА Ю. В., НЕРСЕСОВ О.В.	
ВИЗНАЧЕННЯ ЦИФРОВИХ СТРАТЕГІЙ ЦІНОУТВОРЕННЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	102
ШИМКО А.Г.	
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ: ПЕРЕВАГИ ТА ЗАГРОЗИ	105
ШТИК Ю.В., ГОРОХОВСЬКИЙ Є.О.	
ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ЕКООРІЄНТОВАНІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	107

СЕКЦІЯ 3. МИТНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

БЕГУН В.В.	
ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДґРУНТЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИТНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ	110
ВІКТОРОВА Є. О.	
ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	112
ВІКТОРОВА Є. О.	
НАПРЯМКИ МОДЕРНІЗАЦІЇ МИТНОЇ СПРАВИ ЗА УМОВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	114
ВОЙЧЕНКО Т.	
ЕФЕКТИВНА СИСТЕМА МИТНО-ЛОГІСТИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ	117
ГРИГОРЕНКО І.	
АНАЛІЗ МОЖЛИВИХ ТОВАРІВ ПРИКРИТТЯ ЮВЕЛІРНИХ ВИРОБІВ ЗІ СПЛАВІВ СРІБЛА ПІД ЧАС МИТНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ	120
ЗІБНИЦЬКИЙ І. Д.	
НАДМІРНИЙ КОНТРОЛЬ МИТНОЇ ВАРТОСТІ	123
ОЗИМОК Г. В.	
ВИМОГИ ДО БЛИЗНЯНИХ ТЕКСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ, ЩО НАДІЙШЛИ ЗА ІМПОРТОМ	126
ПАШКО П. В., ПАШКО Д. В.	
МИТНІ ІНТЕРЕСИ КРАЇНИ	128
РЕЧУН О. Ю.	
ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ РЕАЛІЗАЦІЇ МИТНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ	132
ЦХАДАДЗЕ Д. С.	
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МИТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	133
ЦХАДАДЗЕ Д. С.	

РЕЖИМ СПІЛЬНОГО ТРАНЗИТУ ТА ЗАПРОВАДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕЛЕКТРОННОЇ ТРАНЗИТНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ТА РЕАЛІЇ	137
ЧУМАК О. В., КРИВИЦЬКА Н. Ю.	
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОЇ МИТНИЦІ	140
ШАПОВАЛ В. Р.	
МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНФРАСТРУКТУРИ МИТНОГО ПОСТУ	144
ШУЛЯР Н. М.	
МІСЦЕ МИТНОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	147
ЯГЕЛЮК С. В., МИХАЛЬЧУК А. В.	
ОСОБЛИВОСТІ МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ПРОДУКЦІЇ З ЛЬОНУ	150

СЕКЦІЯ 4. УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В АВІАЦІЇ

DALIEVSKA T.	
ECONOMIC SECURITY OF THE STATE (ECOSESTATE): SYSTEM AND RISKS ASSESSTMENT	153
POBEREZHNA Z.	
CURRENT TRENDS AND PROBLEMS OF THE DEVELOPMENT OF INTERNATIONAL AIR TRANSPORT UNDER THE INFLUENCE OF THE COVID-19 PANDEMIC	156
ОЛЕШКО Т. І.	
РОЗБУДОВАА АВІАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ	158
ПРИТУЛЬСЬКИЙ В. Б.	
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	159
СКІБЦЬКА Л. І.	
УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	161
ЮСЮК І. В.	
ДІАГНОСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ	164

СЕКЦІЯ 5. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ: БЕЗПЕКА, КОНКУРЕНЦІЯ, ІННОВАЦІЇ, ЕФЕКТИВНІСТЬ

YAMNENKO H., DOLOGOVA L., DUKSENKO O.	
BUSINESS ACCELERATORS AS SUBJECTS OF INNOVATIVE ENTREPRENEURIAL SYSTEM	168
SZATMARI P., ЛЕВІНА М. В.	
БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ЗА КРИЗОВИХ СТАНІВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	171
АНАСІМОВА О. Д.	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФРАНЧАЙЗИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР	173

БЕКЕТОВА А. П.				
СТРАТЕГІЧНІ	ОРІЄНТИРИ	ПІДВИЩЕННЯ	175	
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРАЦІ МЕНЕДЖЕРІВ				
БОЙКО О.М.				
ІННОВАЦІЙНІ ОРІЄНТИРИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ			178	
БОНДАРЕНКО С. А.				
КОНЦЕПТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ НА ОСНОВІ ПРИНЦИПІВ			180	
НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ, В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ				
ВАСЮТКІНА Н. В.				
КООПЕРАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК ЧИННИК СТІЙКОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ			184	
БЕЗПЕКИ В МІНЛИВИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ				
ГІБКІН К. Р.				
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ			187	
КАЩЕНА Н. Б.				
МОДЕЛЮВАННЯ ПОВОЄННИХ СТРАТЕГІЙ ІННОВАЦІЙНОГО			189	
РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ				
КОВАЛЬ М. М.				
ЦІНОВА ПОЛІТИКА В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ			192	
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА				
КОВАЛЬСЬКА К. В.				
РОЛЬ ТА ФУНКЦІЇ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ:			195	
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ				
КРАВЧУК Н. М., СТЕПАНЧУК Д. В.				
ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНОМУ СВІТІ,			196	
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ				
КУГАЙ М.-Є.				
РОЗВИТОК МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ			199	
ВОЄННОГО ЧАСУ				
МИРОШНИЧЕНКО Г. Б.				
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ В			201	
УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ				
МІНОЧКІНА О. М., ЛИСЕНКО Л.				
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЕКОНОМІКИ В КОНТЕКСТІ			203	
СТАЛОГО РОЗВИТКУ				
ОСТАПЕНКО Р. М.				
СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ			206	
ПУГАЄВА М. А.				
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ ФІРМ У СУЧАСНИХ			209	
УМОВАХ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ				
СМЕРІЧЕВСЬКИЙ С.Ф., СЕМЕНОВА Д. О.				
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ			211	
СОЛОВЙОВА О. О., СТЕПАНОВ І. В.				
ПРОБЛЕМИ НЕДОБРОСОВІСНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В УКРАЇНІ			214	
ЧЕРНИШОВ О. Ю., ЯРУН Г. Ю.				
ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ РЕІНЖІНІРИНГУ ВИРОБНИЧИХ БІЗНЕС-			217	
ПРОЦЕСІВ В ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ УМОВАХ				

ЧУБАЄВСЬКИЙ В. І.	
ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИВАННЯ В ОБ'ЄКТИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ КОРПОРАЦІЙ	220
ЧУМАК О. В., МИРОНОВИЧ Є. О.	
СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ В БІЗНЕС-ПЛАНУВАННІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	222
ШКОЛЕНКО О. Б., ДОРОШУК Р. І.	
СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	224
ЯКОВЛЄВ Р.	
ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДґРУНТЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	227
ЯНЧАРУК В.В.	
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	229

СЕКЦІЯ 6. ІННОВАЦІЙНІ МАРКЕТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ГЛОБАЛЬНОМУ ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ

HUMENIUK A, GARMATIUK O.	
THE ROLE OF THE MARKETING STRATEGY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION	233
МУКНАЛЧЕНКО І., ТОКАР У.	
DIGITAL-MARKETING TOOLS IN THE PERIOD OF CRISES	235
POLISHCHUK S.	
MODERN TRENDS OF BUSINESS IN THE EUROPEAN UNION	237
КУЛИК М.	
ІНОВАЦІЇ В РЕВЕНЮ МЕНЕДЖМЕНТІ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ	240
КНЯЗЄВА Т.В., ВІРТ К. А.	
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧІВ	243
ЧМІЛЬ Г.	
DIGITAL-MARKETING ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ	245

СЕКЦІЯ 7. ФІНАНСИ, ОБЛІК, АУДИТ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

БІГДАН І. А., ГАЛКІНА О. А.	
СТАТИСТИЧНИЙ МОНІТОРИНГ ЯК ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ПРИЙНЯТТЯ ФІНАНСОВИХ РІШЕНЬ	249
ЖИЛЯКОВА О. В.	
ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ В УМОВАХ КРИЗИ	251
КОЧЕТКОВ В.М., ПАНАСЮК І. В.	
АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНОЇ КОМПАНІЇ BMW ЗА МЕТОДИКОЮ РОЗРАХУНКУ КОЕФІЦІЄНТІВ	253

ЛИСАК Г. Г., КОТ О. В. ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА	255
МАРИНА А.С., ПЕТУХ А. С. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	257
МЕЛЬНИЧУК І.І., ЛЯШУК О. І. ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ СТРАХОВИКА: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ	261
НЕСТЕРЕНКО І. В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ	263
НІКОЛЬЧУК Ю. М. ФІНАНСОВИЙ СУПЕРМАРКЕТ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	266
СМАЛЬ Б. І. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА РОЗВИТКУ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ	268
ЧВАЛЮК А. М. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ПОДАТКОВИХ ПРАВОВІДНОСИН: ПЕРСПЕКТИВИ ТА РИЗИКИ	271

втрачають можливість здійснювати діяльність на страховому ринку. Ситуація не покращиться за підсумкам діяльності у 2022 р., зважаючи на військові дії, неплатоспроможність населення, підвищення вимог НБУ до діяльності страховиків. За таких обставин страховики змушені зустрічати нові виклики, пов'язані із підтримкою стабільного стану своєї діяльності.

Боротьба з новими викликами та упередження негативного їх впливу на діяльність компанії можливі за умови побудови якісної системи управління ризиками, яка має базуватися на застосуванні сучасних методів. Одним з таких методів є SWOT-аналіз, який дозволяє виявити сильні і слабкі сторони діяльності компанії та своєчасно запровадити заходи, які максимально враховують потенційні можливості компанії на ринку.

Серед можливостей вітчизняних страховиків у фінансово-економічному аспекті в сучасних умовах здійснення діяльності можна виділити:

- застосування дієвого ризик-менеджменту в компанії;
- застосування обґрунтованої методики оцінки фінансової стійкості з урахуванням факторів впливу зовнішнього та внутрішнього середовища діяльності компанії;
- розвиток різних видів страхування страховиком;
- формування достатніх страхових резервів;
- пошук надійних перестраховиків;
- розширення інформаційної кампанії серед потенційних споживачів страхових послуг;
- розвиток страхових продуктів компанії, наповнення їх актуальними страховими послугами.
- розширення представницької мережі компаній.

Представлені можливості дозволять мінімізувати загрози, з якими стикнулися страховики в умовах сьогодення.

Список використаних джерел:

1. Братюк В. Сучасний стан страхового ринку в Україні. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2022. № 12. С. 37-45.

2. Жаворонок А. В., Павлій М. В. Результативність та ефективність діяльності страхових компаній: проблеми та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство*. 2018. Випуск № 19. С. 1010-1015. URL: <http://www.economyandsociety.in.ua/journal-19/26-stati-19/2514-zhavoronok-a-v-pavlij-m-v> (дата звернення 28.10.2022).

3. Кисільова І., Величко А. Оцінка фінансової надійності страхової організації. *Економіка та суспільство*. 2021. № 28. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-28-2> (дата звернення: 30.10.2022).

4. Озерова А. Г., Левкович О. В. Управління фінансовою стійкістю страхової компанії. *Бізнес Інформ*. 2020. №7. С. 230-235.

5. Показники діяльності страхових компаній: офіційний сайт НБУ. Наглядова статистика. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>

Нестеренко І. В. - к.е.н., доцент,
Державний біотехнологічний університет, Україна

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ

Інструментом реалізації стратегії екологічної безпеки слугує програмно-цільове регулювання за допомогою розроблення довгострокової, середньострокових та короткострокових програм розвитку держави, її регіонів, адміністративно-територіальних одиниць, інноваційно-інвестиційних проєктів, що реалізуються в системі державного управління. Необхідним елементом процесу розроблення й реалізації стратегії розвитку природного капіталу України є формування їхнього ресурсного та інституційно-організаційного забезпечення [1, с. 158]. Це дозволяє забезпечити системне інтегрування екологічної оцінки біорізноманіття у рішення відповідних органів влади в країні та в загальну систему еколого-економічних розрахунків, що вимагає, у першу чергу, розробки методологічних засад обліку окремих елементів природного капіталу та їх розкриття у звітності суб'єктів господарювання [3, с.177].

На сьогоднішній день існує низка підходів до формування системи бухгалтерського обліку, здатної задовольнити потреби управління в прийнятті ефективних рішень і забезпечити користувачів достовірною інформацією щодо економічних, екологічних і соціальних аспектів діяльності підприємства. Облікові процедури дозволяють підприємствам: оцінити витрати на збереження навколишнього середовища; визначити вигоди, отримані від еколого-орієнтованої діяльності; забезпечити найкращі можливі засоби кількісного вимірювання наслідків впливу діяльності на навколишнє середовище. Під збереженням навколишнього середовища слід розуміти діяльність з запобігання, зменшення та уникнення впливу бізнесу на навколишнє середовище, усунення такого впливу, відновлення після здійснення основної та інших видів діяльності [2].

Виділення екологічної складової в бухгалтерському обліку зумовлене низкою факторів: екологічні бухгалтерські рахунки підприємства повинні відображати його ставлення до навколишнього середовища, а також давати об'єктивну інформацію про фінансовий стан підприємства; виділення окремих екологічних показників дає змогу користувачам звітності різного рівня, зокрема інвесторам, приймати зважене рішення про можливість цього підприємства; наочне відображення екологічного фактору значною мірою полегшить процес об'єктивної перевірки підприємства зовнішніми аудиторами; природоохоронні заходи є також предметом управлінського обліку, тому менеджерам необхідно виявляти й перерозподіляти природоохоронні витрати таким чином, щоби продукція була правильно оцінена, а інвестиційні рішення базувались на реальних витратах і вигодах; зовнішні користувачі фінансової звітності (законодавство, інвестори, банки, громадськість) та конкуренція (зокрема, міжнародна) все більше стимулюють подавати звітність щодо результатів вжиття природоохоронних заходів та їх ефективності [3, с. 179].

На рівні суб'єктів господарювання в Україні при організації екологічного обліку необхідно враховувати рамкові положення нормативних актів з організації обліку та контролю елементів природного капіталу на міжнародному, міждержавному та державному рівнях й облік природного капіталу підприємства. Перші три рівні визначають загальні правила ведення обліку природного капіталу,

яких повинні дотримуватися всі підприємства, незалежно від видів економічної діяльності та галузевих особливостей. На рівні підприємства ці загальні правила ідентифікуються в розпорядчому документі – Наказі про облікову політику, в якому доцільно детально прописати правила синтетичного і аналітичного обліку природного капіталу, в якості додатків навести робочий план рахунків, графік документообігу первинних документів, правила перенесення екологічних показників до різних форм звітності тощо. При цьому, формування облікової політики елементів природного капіталу, повинно базуватися на дослідженні принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку природного капіталу та відображення інформації про нього в обов'язковій та добровільній звітності. В Наказі про облікову політику підприємства рекомендується впровадити пункт «Екологічно-орієнтована діяльність», при наповненні якого враховувати інтереси усіх зацікавлених сторін (власників суб'єкта господарювання, працівників, контрагентів, суспільства, держави в цілому), дотримуватися принципів облікової політики природного капіталу та розкривати основні методи його оцінки та обліку. Слід зазначити, що в розпорядчому документі про облікову політику підприємства мають наводитися методи оцінки вибуття запасів; облік транспортно-заготівельних витрат; метод амортизації основних засобів та нематеріальних активів природоохоронного призначення; періодичність та об'єкти проведення інвентаризації.

За цільовим спрямуванням в рамках екологічного обліку, слід виділяти системи обліку: управлінський облік, фінансовий облік та податковий облік. Центральним інструментом та основою для більшості внутрішніх управлінських рішень є управлінський облік (облік екологічних витрат), і зазвичай він не є безпосередньо доступним для зовнішніх зацікавлених сторін. Фінансовий облік, як правило, призначений для задоволення інформаційних потреб зацікавлених сторін щодо фінансового впливу. В рамках фінансової складової екологічного обліку розглядається питання про те, як екологічно сприятливі витрати капіталізуються або витрачаються, як трактуються стандарти та рекомендації щодо розкриття екологічних зобов'язань та активів. Так, податковий екологічний облік є обов'язковим для всіх підприємств України з моменту введення в податкову систему країни екологічного податку [4, с. 15].

Для раціональної організації обліку природного капіталу на вітчизняних підприємствах визначено процедурні питання облікової політики, які включають: розробку робочого плану рахунків обліку природного капіталу та форми відповідних первинних документів; формування графіків документообігу операцій з обліку екологічних аспектів бізнесу; опис порядку організації матеріальної відповідальності за порушення екологічних норм; визначення порядку ведення управлінського обліку та формування екологічної звітності.

Для формування добровільної звітності про досягнення цілей сталого розвитку екологічної сфери вітчизняних підприємств відповідно до чинної облікової практики та специфіки їх діяльності доцільно використовувати вільні шифри забалансових рахунків.

Основними методами економічної оцінки природних ресурсів, в умовах біотрансформації економіки, є: витратний; результативний; змішаний (витратно-результативний); ринковий; загальної економічної цінності. Шляхи удосконалення

системи екологічного обліку містяться у розробці рекомендацій щодо застосування облікових методів оцінки, розробки економічної класифікації елементів природного капіталу на різних етапах господарського процесу та фазах життєвого циклу еколого-орієнтованої діяльності підприємства.

Для налагодження ефективної системи документування за кожним видом органічного виробництва, напрямом природоохоронних заходів, перспективними екологічно-спрямованими господарськими операціями пропонується формувати аналітичну картку складових природного капіталу, які використовуються в господарській діяльності вітчизняних підприємств за напрямками екологічної діяльності. Так, систему екологічного звітування розподілено за суб'єктами формування звітності (держава та суб'єкти господарювання), та за обов'язковістю формування звітів (обов'язкова та необов'язкова). Детальний аналіз особливостей подання статистичної, фінансової, податкової звітності та звіту про управління дозволяє визначити характерні ознаки в частині розкриття інформації про природний капітал та згрупувати користувачів інформації офіційної фінансової звітності та добровільної звітності сталого розвитку за рівнем фінансової зацікавленості.

Таким чином, з метою удосконалення системи бухгалтерського обліку в частині формування інформаційної бази для управління природоохоронною діяльністю та розробки механізму перенесення інформації з фінансової звітності до добровільної розроблено рекомендації щодо наповнення статей фінансової звітності показниками про природний капітал з врахуванням запропонованої класифікації природного капіталу та робочого плану рахунків, які є базисом інформаційної підтримки управління використанням природних ресурсів у господарському обороті та природоохоронній діяльності суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел:

1. Kashchena N., Kovalevska N., Nesterenko I. Monitoring of natural capital indicators as tool for achieving sustainable development goals. Improving living standards in a globalized world: opportunities and challenges. Monograph. Editors: Tetyana Nestorenko, Tadeusz Pokusa. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2021; pp. 156-166. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/514>.
2. Josiah M. Being P. Class Lecture Notes on Environmental Accounting Framework, *Igbinedion University Okada*. 2017. URL: <https://seahipaj.org/journals-ci/dec-2017/IJBLR/full/IJBLR-D-8-2017.pdf>.
3. Крутова А. С., Нестеренко О. О. Методологічні засади відображення об'єктів природного капіталу у звітності підприємства. *Бізнес-інформ*. 2018. №7. С. 177–184.
4. Чернікова І.Б., Кирильєва Л.О., Нестеренко І.В., Кузнецова С.О. Тактично-орієнтовані підходи до податкового планування в умовах сталого розвитку ринку. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2020. Вип. 1(31). С. 7-19. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/4198>

МАТЕРІАЛИ
XII Міжнародної науково-практичної конференції
«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ»

Кафедра економіки та бізнес-технологій
Національний авіаційний університет